SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici Riva Piazzutta 18 - Cena oglasom po dogovoru. Odprto vsak delavnik od 10. — 12. ure

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAKO SREDO
Poštni ček. račun št. 9-17768 — Poštnina plačana v gotovini — Spedizione in abbonamento postale II Gruppo

Leto IV. Štev 44. GORICA DNE 3. NOVEMBRA 1948. Cena L. 15

Primorskim mučencem

Vernih duš dan... Duša se mi pogreza v bolestne spomine in srce mi trepeče v živi boli. V duhu objemljem vso rodno primorsko deželo, posejano z grobovi in napojeno s krvjo. Naenkrat se mi zazdi, da je ob spominu vernih duš zadrhtela vsa primorska zemlja ter se razklala kot biserna školjka. Iz nje pa, glej, vstajajo motne postave, ki se uvrščajo v dolgo, dolgo vrsto... In že mi prihajajo naproti. Dolga, nepregledna procesija jih je. V rokah nosijo palme in ogrnjeni so v škrlatne halje. Prihajajo. Obrazi so jim razsvetljeni in slovesni, čela okrašena z lavorikami zmage. Naši mučenci prihajajo v luči poveličanja...

Maziljenci Gospodovi

Prvi stopajo maziljenci Gospodovi. Nevidna roka nosi pred njimi bandero s sliko prvega mučenca sv. Štefana in z napisom: *»Ker smo kot sv. Štefan neustrašeno izpričevali Resnico, smo bili vredni postati krvave žrtve na Njenem oltarju«.* Za znamenjem stopata — sobrata v življenju in smrti — mlada cerkljanska kaplana Lado Piščanc in Ludvik Sluga. Sledita jima v rdečem ornatu mučencev prijatelja duhovnika Pisk Anton in Zavadlav Izidor, skrbna dušna pastirja ob srednjem Sočinem toku. Za njima stopata svečenika Duhovnik Lojze ter Obid Alojzij, ki sta prišla pastirovat med ljudstvo ob Soči iz dveh skrajnosti slovenske dežele, a sta v zahvalo prejela iz rok svojih duhovnih otrok grenki kelih sovraštva in končno strašno smrt. Sledi jima prof. Filip Terčelj, rahla pesniška duša, otrok verne Vipavske, ki je prižigal luč prosvete celi Primorski, v zameno pa prejel zapor in konfinacijo, begunstvo in slednjič kroglo v tilnik iz rok lastnih bratov. Za njim sta se pomikala dekan Perkan ter duhovnik Sancin, enako krvavi žrtvi komunističnega besa. Svečeniško skupinico je zaključevala trojica duhovnikov: Anton Šatej, župnik štanjelski, France Gabrejna, župnik loziški, ter Ernest Bandelj, župnik brejski, katerih po nasilnem tujcu prelita kri je namočila vipavsko zemljo in katerih okrutna smrt je pretresla toliko src.

Jagnjeta Kristusova

Za duhovniki so prihajale tihe žrtve, ki so si bile v življenju izbrale Gospoda za svoj delež. Prvo se je pomikalo »jagenjce božje« brat Andrej Reja, redovnik kapucinskega samostana v Sv. Križu na Vipavskem, otrok sončnih Brd, ki je s svojim nasmehom in frančiškansko dobroto dvigal srca naših Vipavcev k Bogu in katerega je v dejanski službi ljudstva raznesla partizanska mina. Za njim so hiteli bogoslovci in semeniščniki z Rudijem Trčkom na čelu, ki so padli kot žrtve vojnih grozot.

Izobraženci

In že je v sprevodu vihralo bandero s sliko sv. Pavla z »uma ostrim mečem« v roki in z blestečim napisom: »Resnica zmaguje!« Za novim banderom se je vila vrsta primorskih izobražencev, ki so padli v borbi proti angelu laži in teme. Kot prva je korakala četvorica sijajnih mladih fantov: prof. Ciril Šinigoj, dr. Jožko Kogej, dr. Stanko Vuk ter dr. Ernest Jazbec. Z njimi so padli štirje stebri primorskih Slovencev in njih vrzel je nenadomestna. Sledili so številni narodni delavci, ki so sredi plodovitega dela položili glavo na oltar domovine: odlični urednik »Demokracije« dr. Andrej Uršič iz Kobarida, neustrašeni antikomunistični borci dr. Šmajd, dr. Martelanc, dr. Martinjak ter Hrvat dr. Protulipac, ki se vsled najvišje krvave žrtve, katero so doprinesli v Trstu, smejo upravičeno prištevati med najbolj izbrane primorske spoznavalce. Za njimi so bili uvrščeni ostali odlični primorski sinovi, bodisi da jih je rdeča revolucija poklala izven Primorske, kot bana Marka Natlačena, pisatelja Narteta Velikonjo in uradnika Danila Ferjančiča, bodisi da so s svojo krvjo orosili rodne kraje, kot dr. Petrič iz Vipave ali kot skromna nameščenca Peter Keber iz Bukovice in Edi Devetak z Vrha sv. Mihaela...

Naši ljudje obeh spolov, vseh stanov, starosti in poklicev . . .

A glej, novo bandero! Na njem je narisana vsa Primorska, iz katere rase pod nebo kelih z žuborečo krvjo. Krog keliha besede: *»Kelih nedolžne krvi v zadoščenje za grehe zaslepljenih bratov«.* Za banderom se vije brezkočen sprevod mož in fantov, žena in deklet. Zastopniki so slehernega predela Primorske, slednje vasi, skoro vsake hiše. Predstavniki so vseh stanov in poklicev, vseh starosti, vseh nazorov. Vsa Primorska je tu zastopana, ves naš narod je poosebljen v njih. To so resnični poslanci slovenskega ljudstva, ki izpričujejo pred vsem svetom: *»Naša kri je največji dokaz, kako slovenski narod odklanja komunistično prevaro! Naša kri to priča!«.*

Na čelu te nepregledne procesije zaklanih žrtev so stopali *trije božji hlapci*, trije kremeniti vipavski katoličani: Jože Brecelj iz Šturij, Ciril Lisjak iz Velikih Žabelj, Ivo Bric iz Dornberga. Rdeči moloh jih je nasilno pokončal, da bi s svojo živo vero in zdravo narodno zavestjo ne obvarovali ljudstva pred njegovim žrelom. Za to trojico pa je stopala neizmerna množica, ki ji ne vemo imena. Morda bi izjemoma imenovali le nekaj vidnejših postav: tam stopata 75 letni starček Andrej Mišič in njegov sin Anton, ki sta bila od partizanov ubita na krut način pred lastno hišo v Kredu dne 13. okt. 1944; sledi jima 77 letni starček Batič France, ustreljen v Oseku dne 9. sept. 1944; tu je Lavrenčičeva družina iz vasi Logje, ki je bila zaklana na prvi petek oktobra 1944, ko se je vračala iz cerkve od sv. obhajila; tam je Bevčarjeva družina iz Ročinja: bratje Andrej, Antonija, Frančiška, Marija in Jožefa, ki so bili v maju 1944 odpeljani s Kambreškega in usmrčeni na poti proti Kostanjevici; spet tam je Ferletičeva družina iz Opatjega sela, po nedolžnem zaklana v septembru 1943; in spet Mrakova družina iz Spodnjega Cerovega... Glej vrsto klenih mladih fantov: Dušana Žigona iz Štandreža, Kamila Maraža iz Vrtojbe, Ludvika Rutarja iz Zatolmina, Alojzija Vodopivca iz Dornberga, Rudolfa Drnovščka in Hermana Prinčiča iz Kozane, Henrika in Gabrijela Mozetič iz Bilj... Glej vrsto žen! Ali jih poznaš? Saj ni mogoče! Poglej, tam stopa Šuler Ana iz Čezsoče pri Bovcu, ki je bila umorjena skupno s sinom Pavlom; tam pa sestri Bric Angela in Jožefa iz Prvačne, ki sta bili pobiti skupno s Suličem Andrejem, Suličevo Zoro in Suličevo Marijo v septembru 1943. Za temi stopa Marija Gabrijelčičeva iz Goljevice pri Gorenjem polju, ki je bila mučena in pokončana tam pod Sv. Gendro... Samo oglej si še nekatere izmed neštetih: Marijo Škvarčevo iz Cola, z bodalom zabodeno v Orehovljah; Marijo Lišterjevo iz Drežnice; Rozalijo Kobalovo iz Cola; Elizabeto Kovačevo iz Lokavca; Marijo Mavričevo iz Gorenjega polja; Marjetico Velikanjevo iz Spodnje Idrije...

Lilije iz Marijinih vrtov

In spet se je pomikalo bandero s sliko brezmadežnega Jagnjeta sredi lilij in z napisom: »Slovenski deviški mučenci obkrožajo brezmadežno Jagnje«. In za banderom je hitela truma belooblečenih, s palmovimi vejami v rokah, pevajočih pesem, ki drugim ni bila dana. Prvo se je pomikalo nedolžno jagnje Renata Saksida, triletna deklica, ubita od partizanov v Biljah dne 22. avgusta 1943. Sličnì poredním ovčkam so se zadaj podili trije dečki. »Sem li tudi jaz izdajalec?« je smehljaje vprašal Lavrenčičev iz vasi Logje prijatelja Slavka iz Kamenj in Martina Brecelja iz Zapuž. »Na prvi petek, ko sem bil prej pri sv. maši sprejel Jezusa, sem si moral grob izkopati...« »Tudi jaz sem si ga moral tam pri Gaberjah na Vipavskem, skupno z atom in dvema sestrama!« je hitel štirinajstletni Martin. In že je sledila nežnobela skupina deklet: z rajsko veselim nasmehom na ustnah je stopala Malka Purgar, nedolžna žrtev cerkljanske tragedije; pevaje so ji sledile tri šturske Marijine družbenice: Marica, Angela in Stanislava Brecelj, ponos in dika vipavske mladine. Nato pa so sledile nepregledne trume drugih belooblečenih deklet, ki jih tu ne moremo imenovati, a vendar vsaj Vere Lestanove iz Mirna ne smemo pozabiti.

Vernih duš dan... Grobovi, posejani širom Primorske, se odpirajo in iz njih vstajajo žrtve strašne vojne vihre, vstajajo proseč blagodati naše molitve, vstajajo dvigaje roke v nemi prošnji: *»V Bogu se nas spominjajte, bratje, da bo naša kri Gospodu prijetna daritev!«*

Molimo, bratje, za naše vojne žrtve!

Novice iz katoliškega sveta

Dve novi maši v Belgijskem Kongu

V Fatakiju sta bila posvečena v duhovnika dva domačina. Te slovesnosti se je udeležilo na tisoče vernikov, od katerih so napravili nekateri sto km poti. Pri eni sv. maši, ki so jo morali imeti radi velike množice ljudi na prostem, je razdelilo 10 duhovnikov 9 tisoč sv. obhajil. Pri tej slovesnosti so rabili prvič prekrasen ciborij, ki drži osem tisoč malih hostij; daroval ga je misijonski zdravnik dr. Neyers.

Misijonalj gobavcev — pohvaljeni

Jezuitom v Ahmedabadu je bil izročen v oskrbo lebrozarij (bolnišnica za gobavce). Pri tej priložnosti je izrekel glavni direktor za javno zdravstvo na račun naših misijonarjev te pohvalne besede: »Biti moramo v resnici hvaležni krščanskim misijonarjem, posebno inozemskim, ki posvečajo življenje in svoje sile indijskim gobavcem in ki se brez prenehanja bojujejo zoper grozno šibo gobavosti.«— Naj omenimo, da je dandanes na svetu še okoli šest milijonov gobavcev; šestina teh je v Indiji in od teh je kakih 750 tisoč nalezljivo bolnih.

V Indoneziji so ljudje bolj odločni kot pri nas

Neka eksportna družba v Bataviji na Javi je razpisala tekmovanje za določitev prve lepotice indonezijskega otočja. Izbrana lepotica naj bi dobila za nagrado zastonjsko šestmesečno bivanje v Združenih Državah Amerike. Ta novotarija, ki tako zelo nasprotuje ponižnosti in preprošćini ondotnih žensk, je dvignila upravičeno ogorčenje tamkajšnjih ženskih krogov. Neko dekle iz Batavije je pisalo nekemu kat. listu sledeče besede: »Moje mnenje je, da batavijska dekleta ne smejo stati pasivno ob strani ter dopustiti tako razkazovanje. Ali bi ne bilo morda umestno, nasloviti na odbor, ki pripravlja te stvari, protestna pisma?« — In res, kmalu nato so začela prihajati imenovani družbi pisma sledeče vsebine: »Podpisana Vam naznanja, da se ne bo udeležila več nobenega filma, ki ga bo Vaša družba importirala, ako izvedete tekmovanje lepotic«. Vsa pisma so bila podpisana z navedbo naslova odpošiljateljice.

Komunistični pritisk na cerkev v Romuniji

Romunska vlada je izdala poseben odlok, ki v prvem členu najprej dovoljuje versko svobodo, nato pa jo v nadaljnjih 64 členih tako omejuje, da sploh nič več ne ostane. Vsaka vera mora biti v skladu z ustavo, ki je komunistična. Duhovniki morajo priseči vladi popolno podvrženost in zvestobo in se prav tako pod prisego zavezati, da bodo spoštovali vse državne zakone, tudi tiste, ki so namenjeni zgradnji popolne materialistične brezbožne družbe. Pouk verouka je omejen do skrajnosti in še ta je pod najstrožjo državno kontrolo. Vsa pastirska pisma škofov morajo biti poslana pravočasno v cenzuro pravosodnemu ministru. Število duhovnikov je omejeno. En škof je dovoljen na 800.000 vernikov. Katoliški cerkvi so prepovedani vsi stiki z Vatikanom in sv. očetom. Takšna je torej verska svoboda pod komunizmom.

Cristofers (nosilci Kristusa)

Tako se imenujejo člani novega društva, ki ga je ustanovil v Ameriki P. James Keller. Člani tega društva, ki nimajo ne zborovanj ne kongresov, delujejo tiho in neopaženo z molitvijo, s svojim zgledom, z razširjanjem dobrega tiska in na vse mogoče načine za zmago krščanskih načel in krščanske morale v javnem in zasebnem življenju ameriškega ljudstva.

Čudna „ofenziva"

V Venezueli živi sredi neprodirnih gozdov ljudstvo Motilonov, ki je popolnoma ločeno od ostalega sveta. Pred leti so ti divjaki pomorili s strelicami nekaj belih ljudi, ki so hoteli prodreti do njih. Španski kapucini misijonarji so napravili na to ljudstvo posebno ofenzivo. Od lanskega leta dalje priletijo namreč vsako soboto z letali ter spustijo med nje razna živila, obleke in svete podobice. Ob uri, ko priletijo letala, so ti divjaki že zbrani okoli svojih hiš ter mahajo z zastavami: zdi se, kakor da bi vabili skrivnostne dobrotnike, naj se spustijo k njim. Toda kako naj to izvedejo, ko pa ni pripravnega mesta za pristajanje. P. Cezar d'Armellada, ki je organiziral to »ofenzivo«, je naslovil na svoje dobrotnike sledeči poziv: »Priskrbite mi helikopter (to je letalo, ki se dvigne in tudi pristane brez posebnega pristajališča), in vprašanje Motilonov bo rešeno«.

Ameriški katoličani

Katoliška Cerkev v Severni Ameriki šteje 22 cerkvenih provinc, ki obsegajo 22 nadškofij, 99škofij in en apostolski vikariat. Katoličanov je čez 25 milijonov, katerim pastiruje 20 nadškofov, med temi so 4 kardinali, 138 škofov in njihovih pomočnikov, 40.470 duhovnikov. Župnij je 14.732. — Kat. Cerkev v Severni Ameriki je dvakrat katoliška: prvič, ker je del kat. Cerkve, in drugič, ker so njeni verniki udje vseh mogočnih narodov, kot n. pr. Ircev, Nemcev, Italijanov, Poljakov, Špancev, Čehov, Slovakov, Hrvatov, Slovencev in še nešteto drugih narodov.

Ameriški katoličani in begunci

Na tisoče ameriških župnij izdeluje načrt, kako bi spravili pod streho in tudi v službo na tisoče beguncev, ki prihajajo zadnje čase v Ameriko. Pri tem poudarjajo misel, da je treba sprejeti te begunce z ljubeznijo ne samo v svojo deželo, ampak tudi v svoja srca.

Katoliške šole v šangajski škofiji

obiskuje okoli 47 tisoč šolske mladine. Kat. vseučilišče v Šangaju ima 1200 slušateljev. Kljub temu je to le malenkosten odstotek, če pomislimo, da je v samem Šangaju, ki šteje kakih 6 milijonov prebivalcev, približno en milijon učencev, dijakov in visokošolcev.

Današnji uvodnik naj si vsi pošteni Slovenci zapišejo v srce, — lažimarodnjaki in pomočniki mednarodnega komunizma ter z njimi vsi obrekovalci in zaničevalci slovenskega imena naj si ga pa zapišejo v album, da ne bodo neprestano grešili proti resnici, pravici in ljubezni.

Občinske volitve v Gorici

Končni izid volitev v goriški občinski svet nam še ni znan v vseh podrobnostih. Po neuradnem štetju glasov do 1. XI. zvečer je volivni izid sledeči: Volilo je 84.346 %.

Volivcev je bilo 21.802. Za vladujočo krščansko demokracijo (Democrazia cristiana) je volilo 10.302 — za komunistično stranko (v tej je nekaj slov. kominformistov) 1.281 — za komunistične sopotnike pod firmo SDF 2.006 — za našo Slovensko demokratsko zvezo 1.122 — za neodvisne 1.356 — za socialistično enoto (Unitá socialista) 2.387 — za republikance 982 — za stranko Santa Gorizia 427 — za Italijansko socialno gibanje (MSI — ki jih imenujejo nove fašiste) 1.393 volivcev.

Naša stranka je prvič nastopila kot samostojna stranka. V obmejnih vaseh še vedno vlada nasilje. Naše ljudstvo se je iz strahu pred komunizmom deloma naslonilo na vladajočo italijansko krščansko demokratično stranko. Italijanske protikomunistične stranke so razvile v Gorici med Slovenci izredno močno agitacijo od osebe do osebe. Komunistični sopotniki so spet zelo pritiskali z bogatimi sredstvi na slovenska narodna čustva naših ljudi. Naši ljudje še niso imeli dovolj prilike, da bi bili temeljito poučeni o položaju doma in v tujini. Naši frontaši še niso na svoji koži okušali gorja slovenskega križevega pota onstran železne zavese. *Mnogi, ki so bežali pred narodno nesrečo komunizma, nimajo volivne pravice kakor italijanski begunci iz Jugoslavije.* Italijanska katoliška propaganda je našim ljudem vsiljivo dopovedovala, da je »Krščanska demokracija« s križem na ščitu edina prava krščanska stranka. Vsi ti razlogi so vplivali, da uspeh slovenske krščanske stranke ni bil tak, kakor bi moral biti.

Toliko večje pohvale in občudovanja so vredni tisti značajni in idealni naši ljudje, ki so vkljub vsemu temu volili za *»lipovo vejico«*.

Vsi ostali slovenski volivci naj si vsaj po volitvah izprašajo vest glede svojega zadržanja v sedanji veliki tragediji slovenskega naroda.

::::

V Furlaniji so zmagali komunisti samo v treh občinah, v vseh ostalih pa so zmagale protikomunistične stranke.

::::

Zmaga komunistov v slovenskih vaseh je pa za dotične vasi najbolj žalostno spričevalo verske, umske in srčne kulture.

Komunist je govoril resnico z matematično natančnostjo

Frontaš: Na našem volišču smo enako močni. Mi smo dobili 25 in vi tudi 25 glasov.

Komunist: Počasi, tovariš! 25+25 je točno 50 in vsi so naši. Koliko ostane vam?

Uganka

Pravijo, da jih ni, in vendar se jih vse boji.

Kaj je to?

OKNO V SVET

Boga so črtali iz Združenih narodov

Bostonski nadškof Richard J. Cushing je slovesno protestiral proti res čudnemu in nerazumljivemu sklepu Združenih narodov, ki so na sovjetsko zahtevo črtali iz neke svoje izjave o človečanskih pravicah božje ime. Nadškof Cushing je rekel: »Združeni narodi so črtali besedo Bog iz izjave o človekovem dostojanstvu na pritisk ene same vlade, ki uradno izpoveduje svoje brezboštvo. V nas in v Združenih narodih nekaj ni v redu, če tako lahko popustimo pred nasprotnikom v stvari, ki nam je najdražja«. Tako pravi bostonski nadškof. Če bodo Združeni narodi tako delali, se ne bo mogel nihče čuditi, če njihovo delo ne bo imelo blagoslova božjega. Podobno je bilo pri nekdanji Zvezi narodov, ki tudi ni hotela sprejeti zastopnika sv. očeta in je vse njeno delo z njo vred tako žalostno propadlo. Kako naj pričakujemo od take organizacije, da nas bo privedla v mir in srečnejšo bodočnost?

Zadeva zapore Berlina

Kakor je bilo pričakovati, je sovjetski zastopnik Višinski vložil veto proti predlogu nevtralnih članic Varnostnega sveta za ureditev berlinskega vprašanja. Zakaj? Zato, ker je boljševikom najbolj prav, če vladata na Zahodu beda in zmeda, ki bi pripravila ljudstvo v obup, da bi se nato oklenilo komunizma kot zadnje rešilne bilke. To se sicer ne bo zgodilo, ker si bo zahodna Evropa z Marshallovim načrtom polagoma le gospodarsko opomogla, toda Sovjeti ji bodo pri tem na vse kriplje nagajali. To nam lepo kaže primer Berlina, še lepše pa stavke v Franciji. Toda o tem pozneje. Kaj pa bodo zdaj naredile zahodne države? Po zadnjih poročilih se posvetujejo o tem, ali se sploh izplača spravljati vso zadevo pred glavno skupščino Združenih narodov. Tam bi dosegli edino to, da bi velika večina držav obsodila Sovjete radi njihovega ravnanja v Berlinu, drugega pa bi ne mogli doseči, tako da bo v Berlinu ostalo vse po starem. Zahodne države bodo morale tudi v bodoče z letali dovažati vse potrebščine za nad dva milijona berlinskega prebivalstva.

Razširitev zahodnoevropske zveze?

Iz Pariza poročajo, da je pet zunanjih ministrov držav zahodnoevropske zveze že odobrilo načelni sklep o razširitvi zahodnoevropske zveze s tako imenovanim atlantskim obrambnim paktom. S tem paktom bosta k omenjeni obrambni zvezi pristopili tudi Kanada in Severna Amerika.

Kaj se pripravlja v vzhodni Evropi?

Po zanesljivih poročilih so imeli pravni strokovnjaki vzhodnoevropskih držav pred kratkim tajen sestanek v Pragi. Zanimiva so ugibanja, kaj so na tem sestanku sklepali.

Najverjetnejša domneva je, da so se razgovarjali o poenotenju pravnega reda vseh vzhodnoevropskih držav, ki so danes podložne Sovjetski zvezi. Ta pravni red naj bi bil poenoten tako, da bi za vse omenjene države vpeljali sovjetski pravni red. To bi imelo važne posledice zlasti za kolektivizacijo kmetijstva. Uvedba sovjetskega pravnega reda za vse podložniške države bi bil važen korak k priključitvi omenjenih držav k Sovjetski zvezi, za kar prav za prav pri vsem tem gre.

Druga domneva pa pravi, da so pravniki podložniških držav v Pragi sestavljali osnutek statuta za zvezo »vzhodnoevropskih ljudskih demokracij«. To pa je manj verjetno, ker se Sovjeti zelo bojijo, da bi se njene podložniške države združile v večjo celoto, ker bi s tem postale močnejše in bi utegnile stremeti po večji neodvisnosti. Edina možnost bi bila ta, da bi se te države s sklenitvijo neke širše zveze odpovedale svoji suverenosti, nato pa bi jih Moskva kot celoto pritegnila v federacijo s Sovjetsko zvezo. Takšen blok bi tudi laže pritiskal na Tita, da bi opustil svoje stremljenje po neodvisnosti, če bi hotel pristopiti k tej zvezi.

Vojaška moč Sovjetske zveze

V zadnji številki smo napovedali kratek pregled o vojaški moči Sovjetske zveze. Prave vojaške moči Sovjetske zveze na Zahodu nihče ne pozna. Zadovoljiti se moramo le z bolj ali manj verjetnimi ugibanji. Sovjeti imajo po zanesljivih podatkih pod orožjem nad 4 milijone mož, kar gotovo ne služi samo obrambnim namenom. Njihove orožarne izdelujejo predvsem tanke, minometalce in avtomatsko orožje. Letal imajo okoli 14.000, od tega nekatera najnovejših vrst, kot n. pr. 400 težkih bombnikov po vzorcu ameriških bombnikov B-29, kakor tudi raketna letala. Njihova mornarica ni pomembna, pač pa imajo okoli 200 podmornic. Atomske bombe verjetno še nimajo. Nekateri strokovnjaki domnevajo, da imajo kake tri zelo primitivne poskusne atomske bombe, ki se seveda ne morejo kosati z ameriškimi. Njihova industrija je za 48 let zaostala za ameriško industrijo. To bi v primeru kakega spopada igralo veliko vlogo, ker zdaj ne bi mogli več računati na ameriško pomoč kakor v prejšnji vojni. Važno dejstvo je tudi, da nimajo dovolj petroleja in gumija, ki sta nujno potrebna tako za vojno industrijo kakor za vojno samo. Isto velja za električno energijo, saj je znano, da ena sama ameriška atomska tovarna potroši toliko električne energije kakor kakšna velika industrijska država v Evropi, n. pr. več kot cela Italija skupaj. To niso mačje solze! Iz tega tudi vidimo, kako strahotni so izdatki za moderno oboroževanje, ki bi jih lahko sicer uporabljali za živila in druge potrebščine, če bi komunizem ne vodil tako bedaste in zločinske politike.

Kljub vsemu temu vodijo Sovjeti napadalno politiko. Njihova politika je skoro za las podobna nekdanji Hitlerjevi politiki. Hitler je izzval vojno, pa jo je zgubil. Kdor danes pozna moralna, gospodarska in vojaška sredstva, s katerimi razpolaga Zahod, zlasti Amerika, prav nič ne dvomi, da bi Sovjeti morda v začetku sicer zmagovali, končno pa bi tudi oni prav gotovo vojno zgubili.

Rudarske stavke v Franciji

Med sovjetske načrte za gospodarsko pohabljenje Zahoda spadajo tudi rudarske stavke v Franciji. Francoska glavna delavska zveza, ki je pod komunističnim vodstvom, je na zahtevo Kominforma prisilila francoske rudarje, da že več tednov stavkajo. Ta stavka ima izrazito politični značaj, to se pravi, da v resnici ne gre za izboljšanje gospodarskih pogojev francoskih rudarjev, temveč le za povzročanje gospodarske škode. Tako je nastal kaj čuden primer, da francoski rudarji stavkajo na zahtevo tuje države proti svoji domovini in s tem proti sebi, kajti škoda, ki pri tem nastane, gre vsak dan v tri milijone dolarjev, to je 1.800 milijonov lir. In kdo bo čutil posledice? Gotovo ne Sovjetska zveza, ampak francosko ljudstvo. Pa recite, da slepota človeka res ni strašna!

Obupen klic madžarskih delavcev

Dva madžarska delavca sta skrila v sode marmelade, ki jo izvažajo v Anglijo, dve steklenici. V ti dve steklenici sta dala pisma, ki opisujejo obupno stanje madžarskega delavstva pod komunizmom. Glavna vsebina teh pisem je, da se madžarskim delavcem še nikdar ni tako strašno slabo godilo kot zdaj, ko jim vladajo komunisti. »Rešite nas«, pišeta omenjena delavca, »kajti naše življenje je postalo neznosno«. Oba prosita, naj jima kako pomagajo, da bi prišla iz komunističnega pekla v Anglijo, kjer »vlada resnična demokracija in kjer delavci res lahko dosežejo svoje pravice«.

Komunisti se borijo proti muslimanom

V Srednji Aziji je Kirgiška sovjetska republika, ki spada v Sovjetsko zvezo. Tamkajšnje prebivalstvo je muslimanske vere in se zelo upira boljševikom, ki hočejo iztrgati iz človeških src sleherno sled vere. Komunistični listi se silno pritožujejo nad muslimani, ki zlasti vestno spoštujejo svoje verske praznike ter kljub najhujšemu pritisku na praznike nočejo delati. Komunisti so kljub svoji oboroženi moči proti njim tako rekoč brez moči. Od muslimanske odločnosti bi se lahko marsikaj naučili mi katoličani, ki bi z odločnim složnim nastopom prav tako tudi lahko preprečili razna »udarniška« dela, ki našemu ljudstvu ne prinašajo nikakega blagoslova.

DROBNE VESTI

Francoski inženir Pentecost je po dolgih poizkušnjah sestavil in preizkusil leteče motorno kolo. Njegova brzina je 160 km na uro, tehta pa 20 kg.

V Italiji so prišli na sled bogatim industrijcem, ki so skrivali svoja milijardska premoženja in milijonske letne dohodke ter se s tem odtegnili plačevanju sorazmernega davka. En tak poštenjakovič je imel v letu 1946 30 milijonov dohodka, naznanil ga je pa le 2.5 milijona, v letu 1947 pa je od dohodkov 60 milijonov prijavil le 3 in pol milijone. Finančna oblast je že zasegla nekaj teh premoženj in ministri so mnenja, da bo treba uzakoniti novo postavo, ki naj bi takim skrivačem onemogočila varati državne finance. Pravična obremenitev bo odpravila marsikaj v državi.

Tudi v Angliji so zasledili pri nekem visokem državnem funkcionarju podkupljivost; izdajal je trgovska izvozna dovoljena proti obstoječim zakonom. Stvar je prišla pred državni zbor.

V Palestini so arabski partizani ujeli tri opazovalce ZN, jim pobrali denarne vrednosti, zaplenili njih »jeep« (avto) in jih pustili, naj nadaljujejo peš svoja opazovanja.

Kitajski Matuzalem bi se lahko imenoval pastir iz province Sikiang Ke Jung, ki je pred kratkim obhajal svoj 140. rojstni dan, obkrožen od svojih potomcev do 7. rodu. Mož je še dobro zdrav, le pri hoji mu je potrebna palica, da se nanjo opira.

V Benetkah je umrl pomožni škof msgr. Jeremich, nadškof-kardinal Piazza pa je prestavljen v Rim. Tako zgube Benetke kar oba škofa naenkrat.

V Senigaliji je pristala mala barčica, na kateri je ušlo 8 mož in ena ženska črez Jadran iz Jugoslavije. Takih pobegov pozna Jadransko morje veliko število.

Švicarski milijonar 41 letni Zopfi je bil blizu Volterre ugrabljen, ko se je vozil z avtom po državni cesti. Vkljub skrbni preiskavi varnostnih čet niso našli do sedaj še nobenega sledu za njim in za roparji.

Vzhodnoevropski kemtski voditelji terjajo svobodo

Glavni stan mednarodne kmetske zveze poroča, da je ta zveza izročila skupščini Združenih narodov v Parizu spomenico, s katero zahteva osvoboditev vzhodne Evrope. Spomenico so podpisali voditelji bolgarske, romunske, češke, slovaške, hrvatske, madžarske, poljske in srbske kmetske stranke. Spomenica vsebuje osem zahtev, ki so:

1. Obsoditi je treba Sovjete, ki kršijo mednarodne pogodbe. Dodatek vsebuje dolgo vrsto takih kršitev.

2. Umik sovjetskih čet in takojšnja neodvisnost držav onstran železnega zastora.

3. Ustanovitev začasnih vlad, ki naj izvedejo volitve pod nadzorstvom Združenih narodov.

4. Glavna skupščina naj odobri listino svoboščin in človečanskih pravic, ki bo brezpogojno obvezna za vse države.

5. Brezpogojno je treba zajamčiti gospodarske in kulturne stike ter svobodo pomorskih in mednarodnih vodnih poti.

6. Mednarodna oborožena sila naj služi za izvedbo sklepov Združenih narodov, kakor tudi mednarodnih pogodb ter sporazumov.

7. Mednarodna begunska organizacija mora nuditi mednarodnim beguncem vso zaščito in pomoč.

8. Izposlovati je treba, da bodo izpuščeni na svobodo ter uživali zaščito ljudje, ki so bili zaprti onstran železne zavese, in da se bodo mogle vrniti na svoje domove osebe, ki so bile deportirane in internirane.

Tej spomenici je dodanih 52 strani prilog, ki dokazujejo, da komunisti kolektivizirajo vse življenje v vzhodni Evropi in kršijo človečanske pravice.

DOMAČE NOVICE

Jutri bo obhajal naš prevzvišeni gospod nadškof msgr. dr. Karel Margotti svoj god.

Prevzvišenemu izrekamo ob tej priliki globoko vdanost in najtoplejša voščila, da bi Vsemogočni podpiral Njegovo visoko pastirsko delovanje med nami.

::::

Pobožnosti tega tedna

Ta teden je prvi v mesecu. Ne pozabite na običajne pobožnosti in pridite molit zlasti za rajne.

Ljudski misijon

V Gorici se bo vršil od 4. do 12. decembra t. l. za slovenske vernike sv. misijon. Zadnji misijon je bil l. 1929, tako da smo ga že kar živo potrebni. To duhovno podjetje naj vrne našim dušam mir in medsebojno ljubezen, ki je v tej dobi sovraštva in zmede tako hudo škodo trpela. Pripravimo svoja srca na ta sveti čas in skrbimo, da opozorimo nanj vse brate in sestre v Gospodu, zlasti pa tiste, ki so se Cerkvi odtujili.

Trebež

Naša duhovnija, ki je najmlajša in menda tudi najmanjša v goriški nadškofiji, pridno napreduje. Sedaj zidamo »zvonik«, s katerega bosta pela dva »zvona«. Začeli smo sicer kot v misijonih, a trdno smo odločeni, da si iz niča ustvarimo prijetno »župnijsko« življenje.

Od šolskih oblasti pričakujemo, da pošljejo v Trebež še drugo šolsko moč, do katere imamo pravico. Res nimamo prvovrstnih šolskih prostorov, a to ni naša krivda. Na občinski oblasti je, da zgradi primerna šolska poslopja. Mi pa smo pripravljeni nuditi po svojih skromnih razmerah, kar imamo. A bilo bi krivično, da bi nas prikrajšali pri učnih močeh radi naše skromnosti.

Hudo se moramo pritožiti radi neznosnih prometnih zvez. Odrezani smo od kulturnega sveta! Nimamo nobene poti. Odločno zahtevamo od pristojnih oblasti, da nas povežejo s svetom vsaj z eno cesto, pa naj ta gre mimo Gradiškute v Ločnik ali preko Prevala v Mošo. Zadosti dolgo smo bredli po brozgi do kolena, če že nismo morali celo plavati, da smo se prebili v svet, ki ga sekajo bele ceste.

Izšel je otroški list Sonfivček

Zborovanje Slovenske demokratske zveze v Nabrežini

V nedeljo, 23. oktobra, se je vršilo v Nabrežini zborovanje Slovenske demokratske zveze za STO. Zborovanje se je vršilo v dvorani Prosvetnega društva, ki je bila mnogo premajhna, da bi sprejela številne udeležence uspele prireditve.

Na zborovanju so govorili dr. Franc Vesel v imenu Demokratske zveze, Stanko Kozmina v imenu Krščansko socialne zveze in Ivan Milič v imenu pripravljalnega odbora Svobodnih sindikatov.

Dr. Vesel je v svojem govoru razčlenil politični položaj STO, poudaril je stališče in borbo Zveze za neodvisnost Tržaške države, zahteval je izvedbo statuta in dejansko enakopravnost Slovencev. Obstoječi način izdajanja osebnih izkaznic bi izmaličil pravo podobo narodnostnega razmerja na tem ozemlju in imel težke posledice pri boju za narodno enakopravnost Slovencev, ki niso narodna manjšina, ampak tvorni državljani. Dr. Vesel je obračunal s komunizmom in odrekel obema komunističnima strankama pravico zastopati Slovence.

V imenu Krščansko socialne zveze je govoril Kozmina Stanko. Poudaril je potrebo po enotnem nastopu vseh protikomunističnih slovenskih sil na tem ozemlju. Motijo se tisti, je rekel, ki upajo, da bi mogli odtrgati pristaše našega katoliškega krila od slovenske demokratične skupnosti. Zveza je edina svobodna politična organizacija slovanskega sveta. Ta položaj ji nalaga posebno odgovornost. Tu lahko še svobodno delamo in svobodno govorimo, tu lahko pokažemo svetu pristno bistvo, kulturo in hotenje slovenskega naroda, tu lahko ustvarimo središče, ki bo neumorno ustvarjalo resnične slovenske demokratične, narodne, kulturne, verske in gospodarsko-socialne vrednote. Govornik se je posebej dotaknil vprašanja narodne obrambe. K temu spada prebujenje narodne zavesti, boj za slovensko besedo, za slovensko šolstvo, širjenje slovenske narodne pesmi, širjenje slovenske knjige, preprečevanje prehoda slovenske posesti v tuje roke in skrb, da ponovno odkupimo posest, ki je že prišla v tujo last. Pokazati moramo na človeški, naravni in božji zakon, ki nam zapoveduje ljubezen do bližnjega in do naroda. Resnično narodni človek ne bo brezbrižen, če bo videl sorojaka v nesreči, v kulturni zaostalosti, v gospodarski stiski in podobno, ampak bo napel vse sile, da mu bo pomagal. Mi moramo pomagati nazaj na pravo pot tistim, ki so bili zapeljani v komunizem, pa naj bo Titov ali pa Kominformov. Slovenski narod na Primorskem je po svojem dolgem tlačanjenju fašizmu brez svoje krivde priklenjen na bolniško posteljo. Pred nami je velika naloga, da ga ozdravimo, da mu izklešemo res pravi slovenski obraz.

Zborovanje je zaključil Ivan Milič, ki je govoril v imenu pripravljalnega odbora Svobodnih sindikatov. Sindikati ne smejo biti sužnji komunistične partije, boriti se morajo za resnične koristi delavstva.

Veliko in uspelo zborovanje v Nabrežini je pokazalo, da je demokratična in krščanska zavest Slovencev strla komunizem v naši državi, in nas utrdilo v veri, da je naša pot pravilna, da je bodočnost naša. *S.*

Izza zavese

Duhovniška imenovanja

Novomašnik č. g. Kožlin je imenovan za kaplana v Cerknem, č. g. Godnič Franjo je postal žup. upravitelj v Biljah in preč. g. Ivan Rejec je odšel iz Stare gore pri Gorici v Bukovico.

Iz Slovenije

Slovensko časopisje prinaša pod donečim naslovom »Socialistično gospodarstvo zahteva planski transport« članek, v katerem se ogreva za nedeljsko delo. Z velikim zadoščenjem je ugotovljeno, da so s pritiskom na podjetja naložili v nedeljo, 10. oktobra, 1000 vagonov blaga. Za ona podjetja, ki bi se branila in ne bi hotela dati na razpolago delavstva za nedeljsko delo, so predvidene težke kazni. Časopisje pa pripominja, da nekatera podjetja raje plačujejo kazni. Mi ugotavljamo, da tako postopanje ni niti krščansko in še manj socialno. Mi takemu načinu dela ne pravimo plansko delo, ampak grobo izkoriščanje delavstva.

Ustanovljeno je bilo zveznorepubliško ministrstvo za osvobojene kraje. Ministrstvo je ustanovljeno z namenom, da bi priključene pokrajine Primorske, Goriške in Istre čimpreje vključili v jugoslovanski komunistični državni sistem.

Iz slovenske rdeče vlade v Ljubljani sta bila odstranjena Viktor Repič in sopotnik dr. Jože Pokorn, minister za pravosodje. Taka je pač usoda vseh prodancev. Na njuni mesti sta bila postavljena stara komunista Anton Šušterčič (lokalni promet) in dr. Helij Modic (pravosodje). Dr. Helij Modic je bil podpredsednik vrhovnega sodišča v Ljubljani v času velikih sodnih obravnav proti Rupniku, Rösenerju in dr. Hacinu.

Zdravilo zoper kolero

Skupina indijskih znanstvenikov, ki deluje v Zavodu sv. Frančiška Ks. v Bombayu, je po devetih letih raznih poizkusov odkrila novo sredstvo zoper azijsko kolero. Zdravilo so imenovali začasno »6257«.. O tem zdravilu in o njegovi vrednosti so pisale razne angleške revije. Po pravici, kajti od 85 oseb v okraju Tanjore je ozdravelo 82 oseb, potem ko so zaužile to novo zdravilo.

DAROVI:

N. N. ker je izšel na 4 str. in o misijonih piše, 5000; N. N. iz Gorice 500; iz Gorice doplačila k misijonski številki 3500; oče Janez iz Gorice 100; Tone iz Trsta, ker je moral optirati, 1000; Marijina družba z Opčin 1250; Francka iz Milana 300. — lir.

Bog povrni!

ZA »SLOVENSKO SIROTIŠČE«:

Odbor slov. žena 2000; Josip Šuligoj 320; namesto cvetja na grob pokojne gospe Katarine Leban, matere did. ravnatelja dr. Lebana, poklanja učiteljstvo obeh slov. osnovnih šol v Gorici 4100; za isti namen cenj učiteljstvo slov. šole v Štandrežu 1400; Mrdjen File (Zugliano - Videm) 150; Čevdek Emilija iz Sovodenj 300 lir.

Srčna hvala in Bog poplačaj!

Odgovorni urednik
Dr. BONAVENTURA MAHNIČ
Katoliška tiskarna — Gorica